

เรื่องสั้น “กรงหัวจุก”

■ คนควน

๖๖ ตดเดือนห้าเฟิงผ่านพัน ฝนเดือนหกพรหม
พรำน้ำชุ่ม ฝึนนาปายางได้น้ำฝน ค่อยพลิก ฟันต้น
ตัว ยอดหญ้าอ่อนแหวงใบแทรกดอกซังขึ้นมา พร้อมๆ
กับยอดกล้าที่แตกตัวจากเม็ดข้าวเปลือกที่ตกทราย
ตามผิวดิน

ต้นยางพาราแตกยอดอ่อนสีน้ำตาลเล็กเรียวยาว
งามเป็นมันราวริมฝีปากอ่อนบางของทารก สวน
กล้วยที่ใบกราด ก้านตงแห้งห่อลำต้น ค่อยแตก
หน่อขยายพืชพันธุ์ให้กับกลุ่มกอ

หน่อตงหน่อสีสุกแทงดินขึ้นชูชัน และข้าง
ปลวกไถลกอไม้ที่ทิ้งใบแห้งถมทับนับนานตลอดหน้า
แล้งนั้น เห็นนมหนูผุดปุมปุมขึ้นเป็นแพ ในตำแหน่ง
เดียวกันกับที่เคยผุดโผล่เมื่อปีกลาย

ขนำเล็กหลังคาจากฝาขัดแตะกลางสวน ยัง
ชวดเข่น้ำฝนอยู่ได้ ทั้งที่ควรทรุดชวกราบกับดินไป
ตั้งแต่โดนฝนกระหน่ำเมื่อคืน

ตารุง เจ้าของขนำที่แก่งหอมทรุดโทรมพองๆ
กันกับนิवासสถานของแก นั้งหลังงอ้งมอยู่บนแคร่ใต้
เฟิงชายคา ข้างตัวแกมีพรำขอเล็กๆ สำหรับจกดอก
เหลาไม้ไผ่ ข้างตีนมีกองขุยไผ่ที่แกเหลา ทั้งไว้
หลายวันมาแล้ว อีกด้านหนึ่งซี่ไผ่กลมกลิ้งที่แก
บรรจุเหลาไว้ทำกรนกรัดรวมไว้เป็นมัด ถัดไปเป็น
กรงไม้ไผ่ขนาดเข่งย่อมๆ มีนกจำพวก นกกรงหัวจุก

กรงหน้าขาว กรงแม่ทะ และบินหลาดงเต้นไปมา
ปะปนกันกว่าสิบตัว

ตารุงเอาไม้ไผ่คนยางตั้งสูตรพิเศษในกะลา
ยาดังของตารุงนี่เป็นที่รู้จักในประดาพรานนกและ
คนเล่นนกว่าเป็นยาดังที่เหนียวหนับ แต่สามารถ
เช็ดล้างออกได้ง่ายเพียงใช้น้ำมันมะพร้าวชุบเช็ด
หยดสองหยดก็แห้งเกลี้ยงตั้งนั้นนกป่าทุกตัวที่เกาะ
เรียวยาวไม่ทายางตั้งของแก จึงไม่เคยมีตัวใดหลุดรอด
ไปได้ จากนั้นแกก็เอาน้ำมันมะพร้าวเช็ดปีกเช็ดขน
นกเสียจนเกลี้ยงยง ทำให้นกไม่มอมแมมหรือ
บอบช้ำก่อนจับใส่กรงใหญ่รวมกัน

แกนั่งมองละอองฝนนอกชายคาพลางครุ่นคิด
ถ้าฝนพรำอย่างนี้ไปทั้งวัน แกคงไม่มีโอกาสเอายาง
ตั้งทาเรียวยาวไม้ไปตักนกตามสุ่มท่อมพุ่มป่าชายสวน
เพราะยามฝนตกนกมักหลบฝนหนึ่งอยู่ตามต้นไม้ไม่
กระโดดโลดเต้นออกมาตรงที่แกตักยาดังไว้ ทั้ง
เมื่อหน้าฝนเริ่มแล้ว แกจะละเลิกตักนก ด้วยแกรู้ว่า
หน้านี้พวกนกป่าจะพากันจับคู่วางไข่และเสาะหา
อาหารไปเลี้ยงลูกอ่อน หากเป็นนกหนุ่มสาวที่เฟิง
พบปะคู่กัน ถ้าตัวใดตัวหนึ่งมาติดยาดังของแกเสีย
แล้ว มันก็เหมือนกับทำให้คู่รักต้องพลัดพรากจากกัน
หรือถ้าเป็นคู่ที่กำลังวางไข่ฟักลูกจนแตกฟองออก
เป็นตัว หากพ่อแม่มันมาติดยาดังเสีย ลูกซึ่งรอ
อาหารอยู่ที่รังตามสุ่มท่อมพุ่มหนึ่งพุ่มใดในป่าจะต้อง

อดตาย หลายครั้งที่แกท้อแท้ใจเมื่อนึกถึงบาปกรรม ซึ่งจำต้องทำในวัยไม่ใกล้ฝั่ง แต่จะทำอย่างไรได้ แกเป็นคนแก่ตัวคนเดียวไม่มีลูกหลานคอยดูแลเหมือนคนแก่คนอื่นในหมู่บ้าน เรี่ยวแรงที่จะยกจอบฟันดินทำสวนหาเงินมาเลี้ยงชีวิต มันเหือดหายไปพร้อมกับวัยเจ็ดสิบกว่าของแก อาชีพเดียวที่พอทำได้ คือ ตักกนป่าไปขายที่ตลาดในวันนัดที่ละสิบลูกตัวราคาซื้อขายก็ตัวละครสามบาท ห้าบาท ขายพวกเด็กๆ ซื้อไปใส่กรงเล่นวันสองวัน พอเบื่อก็ปล่อยหรือไม่ก็ตายไปคากรง ตามดวงของมัน

ตารุ่งลูกกระยงกระแ่งเข้าไปในชนา แล้วประคองกะลาที่มีฟางหุ้มารองอยู่ ลูกนกกกรงหัวจุกตัวหนึ่งซุกตัวซุกคออำปากกว้างร้องแจ๊ๆ อยู่ในนั้น

ลูกนกกกรงหัวจุกตัวนี้ เป็นลูกนกโตนที่เหลือทิ้งอยู่ในรังเข้าใจว่าพ่อแม่ของมันคงถูกยางตั้งของแก จึงทำให้มันถูกทิ้งพลัดพรากจากพ่อแม่ แกไปเจอว่ามันเข้าเมื่อเย็นวาน ฝ้าคอยสังเกตว่าพ่อแม่มันจะกลับมาป้อนเหยื่อตอนไหนก็ไม่เห็น จนเย็นย่ำแกถึงรู้ว่าเจ้าลูกนกตัวนี้ต้องกำพร้าแน่ๆ พ่อแม่ของมันอาจจะติดยางของแกอยู่ในกลุ่มกรงรวม หรือไม่ก็ถูกหนังสือตึกของพวกเด็กชนๆ ละแวกนั้นตายไปแล้ว เป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของแก ที่ต้องอุปการะเลี้ยงดูมัน ซดใช้ความผิดที่แกอาจไปตักพ่อแม่มันมา

ตารุ่งบึ๊กล้วยน้ำว้างอมๆ ป้อนใส่ปากลูกนกซึ่งร้องแจ๊ๆ อำปากกว้างคอยเหยื่อ ขนหัวจุกเพิ่งเริ่มขึ้นสองเส้น ขนปีกหางเพิ่งแตกสั้นจุนจู้ ตรงคอหน้าอก จนถึงพุงกันขนยังไม่ขึ้น เห็นเนื้อเกลี้ยงสีน้ำตาลแดง และท้องใสที่ป่องเป็นกระเปาะเพราะความกินจุ ตารุ่งยิ้มให้กับลูกนกกกรงหัวจุกกำพร้า แกติดนิ้วแปะๆ หยอกเล่นกับมัน

“กินให้มากๆ ใหญ่ให้เร็วๆ ถ้าเป็นตัวผู้เสียงดี กูจะเอาท่านกต่อ ไม่พอกต้องเที่ยวตักยางให้พวกพี่น้องมึงมาติดกันมากมายก่ายกอง ได้มึงเสียงดีๆ ตัวเดียว ไว้ต่อเอาแต่เสียงดีๆ ชายพวกเค้าแก่จิ้นในตลาด ตัวหนึ่งได้เป็นร้อยเป็นซั่ง ตีกว่าตักยาง ได้แต่พวกนกโกโรโกโส ตัวละสามบาทห้าบาท”

ตารุ่งป้อนกล้วยลูกนกกกรงหัวจุกจนอิ่ม แล้วแกก็เอามันวางในรังกะลา นำไปเก็บไว้ในชนา โดยไม่ลืมเอาเชงครอบไว้อีกชั้นกันหนูหรือแมวไปทำอันตรายลูกนก จากนั้นแกก็เข้าครัวไป ล้างข้าวกันหม้อที่เหลือแต่เย็นวานใส่จาน ดึงปลาหลังเขียวแห้งจากตับ ซึ่งเหน็บขดที่ข้างฝามาปิ้งไฟ

สายแล้ว เสียงรถมอเตอร์ไซค์ของใครไม่รู้ ขับแพร่ดๆ หลีกหลุมโคลนมาตามเส้นทางแคบๆ ในสวนแก แล้วมาหยุดพริตที่หน้าชนา

ตารุ่งวางมือจากงานที่กำลังเหลาซี่ไม้ไผ่ทำกรงนก แกเพิ่งตามองดูผู้ที่มากับมอเตอร์ไซค์ เป็นชายหนุ่มหน้าปรุไว้หนวดหอมแตรม เสื้อกางเกงสีทากี้แบบพวกอำเภอบึงน้ำฝนตรงไหล่และเป็ยกชายขาทางเกงถึงหัวเข่า

ชายหนุ่มเข็นรถเข้ามาจอดในเฟิงชายคาแล้วเสยผมสลัดหยดน้ำฝน

“มาแต่ไหนละนี่” ตารุ่งมองหน้าปรุเม็ดสีของชายหนุ่มนั้น ด้วยสายตาทวาดระวาง

ชายหนุ่มล้วงกระเป๋าเสื้อดึงซองบุหรีกรุงทองขึ้นฝนออกมาจุดสูบมวนหนึ่ง แล้วนั่งลงบนแคร่ข้างตารุ่ง

“มาแต่อำเภอบึงน้ำฝน” หนุ่มนั้นสิดควันเข้าปอดแล้วพ่นออกมากับคำพูด “ว่าจะมาหาลูกนกกกรงหัวจุกดีๆ สักตัว สิบมาว่าลูฮานกแก่งไม้ไซหรือ”

“หาได้เก่งอะไรไม่ ยิ่งก็แต่พวกนกติดตัง เอาไปเลี้ยงก็ไม่เป็นผลไม่ไช้จนชั้น แต่ถ้าชอบก็เลือกเอาเถอะในกรงนั้น” ตารุ่งชี้ไปในกรงซึ่งขังนกรวมกันอยู่ แล้วก็พิจารณาดูเครื่องแบบสีก็ไปจนรองเท้าบูทเป็นโคลนของหนุ่มจากอำเภอก

“ไม่ได้เรื่อง...” หนุ่มนั้นอับดูหรือสายหน้าแล้วละสายตาจากกรงนก หันมาทางตารุ่ง “ผมอยากได้พวกลูกนก เลือกหาไอ้ที่เสียงดี ๆ ไว้ให้สักตัวนะลุง จะเอาไปฝากเจ้านาย”

“จะไปหาที่ไหน ผมก็ตามไม่ค่อยดี จะไปเที่ยวป็นหาตามรังเหมือนตอนยังแข็งแรงก็ไม่ได้ ไปไหนไม่รอดแล้วก็ได้แต่วนๆ เวียนๆ อยู่แค่รั้วสวนนี่แหละ” ตารุ่งขอความเห็นใจและเกรงใจเครื่องแบบพวกอำเภอก

“เอ๊ะ ! ... ผมได้ยินเสียงลูกนกนี่ ...” หนุ่มจากอำเภอกเงยหูฟังเป็นเสียงร้องแจ๊จๆ ของลูกนกกรงหัวจุกดังมาจากในขนำ

“ลุงมีลูกนกนี่ ไม่น่าปิดผมเลย ... ไหนไปเอามาดูสิ”

“อ้อ ... เอ้อ ... ลูกนกอ่อนนะ ... ยังอ่อนมาก ... เอาไปเลี้ยงก็ไม่รอดหรอก” ตารุ่งกลืนน้ำลายอีกอึกนึกไม่สบายใจที่ถูกจับโกหก แกเดินเข้าไปหยิบกะลาใส่ลูกนกออกมายื่นให้ดูมือไม้สั้น

“ฮันแน่ ... บ๊ะ ! ... ลูกนกกรงหัวจุกเสียด้วยลุงนี่ชี้ห้ผมว่าไม่มีนก ให้ผมเถอะตัวนี้ ... ผมเอาหละ” ชายหนุ่มต่อว่าแล้วหักคอสรุปเอาลูกนกเสียง่าย ๆ

“ไว้ค่อยมาที่หลังเถอะ ผมค่อยหาดี ๆ ไว้ให้” ตารุ่งตะกุกตะกักเสียตายลูกนกหัวจุก

ชายหนุ่มปรายตาสำรวจดูนกที่ตารุ่งดักใส่กรงไว้ขาย ทำเป็นนับจำนวนขมุขมิบอยู่ในปาก

“ผมเป็นเจ้าของที่ป่าไม้อำเภอ ลุงนี่ถูกซื้อหาแล้วนะ ...” ชายหนุ่มจ้องหน้าดูท่าที่ตารุ่ง แล้วพูดต่อ

“ลุงจับสัตว์ป่าขายโดยไม่ได้รับอนุญาต ถ้าผมจะจับลุงไปปรับกักขังนิดเดียว ... ลุงจะลำบากนะผมขอลูกนกตัวนี้ถึงว่าฟังพากัน ... ผมฟังลุงได้ ลุงก็ฟังผมได้ ผมแกล้งทำเป็นไม่รู้ไม่เห็นเสียว่าลุงจับสัตว์ป่าขายโดยไม่ได้รับอนุญาต ปรับหลายเงินอยู่นะลุง” หนุ่มหน้าปรี๊ดตื๋อวันบุหรือพลางแสบสะปากอวดคราบนิโคติน เหมือนหมาป่าขมุขมิบแพะแก่ง

“ผมไม่ได้หวงหรือหนาย ...” ตารุ่งเรียกสรรพนามหมอนั้นว่านาย ด้วยความรู้สึกของชาวบ้านที่หวาดกลัวข้าราชการอำเภอก “แต่เห็นว่ามีนัยยังเป็นลูกนกอ่อน เอาไปเลี้ยงจะไม่รอด”

“ถ้าลุงช่วยเลี้ยงไว้ให้ผมนะ ... อีกสองอาทิตย์จะมาเอา” คนป่าไม้เสียงอ่อนลง แต่ก็ลุกขึ้นยืนยึดคอกอย่างมีชัย “ผมไปก่อนนะ ... แล้วจะมาเอา” แล้วก็สตาร์ทมอเตอร์ไซค์เร่งเครื่องออกรถจนท้ายปิด

ตารุ่งก็มอมองดูลูกนกกรงหัวจุกในกะลา แกอยากจะทำดีกะโหลกมันหนัก ที่ดินแหกปากร้องเป็นพิรุณออกมา ตอนนี้น้มันกลับหุบปากเงียบกริบเหมือนสำนึกในความผิดพลาด ตะแคงหัวเอียงหน้ามองแกตาแป๋วเหมือนเด็กไร้เดียงสา

ตารุ่งใช้เวลาสามวันก็ทำกรงนกเสร็จ เตรียมไว้ใส่ไอ้หัวจุกสุตรักของแก ซึ่งอีกไม่กี่วันมันคงต้องจากแกไป ลูกนกกรงหัวจุกโตวันโตคืน หัวจุกสีดำเข้มโค้งชะงักเป็นเขาราวเขาดวงมะพร้าว แก้มขาวแต้มแดงสวยสด ปีกสีน้ำตาลเข้มเป็นมัน หางแผ่ยาวสมส่วน นอกขนท้องปุกปุยขาวเหมือนฝ้ายใหม่

และใต้คอนหางแชนฆนสีส้มเสด ... เป็นนกรกรหัว
จุกตัวผู้ที่สวยสง่าที่เดียว น้ำเสียงใหญ่ก้งวาน มัน
เชื่องและเล่นกับตารุ่งได้ทั้งวัน

“ก๊วกจะเกลี้ยง ... ก๊วกจะเกลี้ยง ...” ไอ้หัว
จุกส่งเสียงร้องขันกระโดดโลดเต้นไปมาอยู่ในกรง

มันกระโดดจากคอนไปจับซี่กรงข้างโน้นที่
ข้างนี้ที ตีลังกาขึ้นเพดานกรงแล้วหกหัวบินลงล่าง
ปากก็ร้อง “ก๊วกจะเกลี้ยง ... ก๊วกจะเกลี้ยง” เสียง
ใสทั้งวันไม่รู้จักเหน็ดเหนื่อย

ตารุ่งป้อนกล้วย ป้อนตักแตน บางครั้งก็ตี
แมลงวันเปิดกรงให้มันบินมากินที่มือแก ครั้นแกดู
ปากเจ็บบๆ ล้อเล่นกับมัน ไอ้จุกจะพองขนสายหัว
สะบัดปีกร้องแจ๊ๆ เล่นกับตารุ่ง แล้วบินขึ้นไปเกาะ
หัวแก ส่งเสียง “ก๊วกจะเกลี้ยง ... ก๊วกจะเกลี้ยง”
อย่างมีความสุข

“ถ้าเป็นนกต่อละก็หรือยที่เดียวละมึง” ตารุ่ง
พูดกับมันแล้วเหลือบดูกรงต่อนกที่แกขึ้นโครงไว้
คร่ำๆ แล้วแกก็ทอดถอนใจ ... มะรีนนี้แล้วสิคน
อำเภอยจะมาเอาไอ้หัวจุกของแกไป

ตาสีน้ำข้าวของแกฝ้าฟางน้ำตาเอ่อคลอหน่วย
แกปาดน้ำตาแล้วมุดไปได้แคร์ล้งชดเชือกกล่ามว้วที่
แกคว้นเก็บไว้นานแล้ว เอามันออกมาวัดวากับชวง
แขนจากนั้นก็ม้วนชดแขนไว้กับหัวตะปูตรงเสา

บ่ายแก่ๆ วันนั้น หมุ่มหน้าปรุจากอำเภอก็
ขับมอเตอร์ไซค์เข้ามาที่ขนำของแกด้วยอาการ
กรี้มกร่ำ กลิ่นบูตหวากน้ำตาลเมาคลั่งปนลมหายใจ

“ผมมาเอานก ว่าไง ... ใหญ่ดีแล้วยัง ...”
หมุ่มนั้นตั้งสแตนตร์ถ้อยขากเย็นแล้วเซแซดเข้ามา

“ใส่กรงไว้ให้นายแล้ว อยู่หนึ่งง” ตารุ่งชี้ไปที่
กรงแขวนชายคา

ไอ้จุกหยุดเดิน เกาะคอนหนึ่ง เอียงคอมองคน
แปลกหน้าด้วยท่าทางตื่นๆ

“ผมมาแต่เที่ยงไปกินหวากอยู่ที่บ้านนายบ้าน
นี้ขึ้นได้ว่าต้องมาเอานกที่บ้านลุงก่อน แล้วจะกลับ
ไปกินต่อ ... ได้นกแล้วผมไปก่อนละ ไว้วันหน้าวัน
หลังค่อยมาขอลุงอีก ...” หมุ่มอำเภอยจกรงนกได้
ก็เกี่ยวกับแฮนเดิ้ลแล้วสตาร์ทรถออกไปกรงนก แกวง
ไกวไปตามแรงเหวี่ยงของรถและความเมาของผู้ขับที่
เหมือนกับเหวี่ยงหัวใจตารุ่งให้พัดพาดแตกตายแกม
องตามไปจนรถมอเตอร์ไซค์ลับแนวรั้วแล้วแกก็คว่ำ
ชดเชือกกล่ามว้วคล่องไหล่เดินลุยหญ้าออกไปทาง
ท้ายสวน

ค่านั้น พระจันทร์หัวค่ำยังไม่ทันขึ้นพันแนว
ยอดยาง เสียงเกราะรั้วดังมาจากบ้านนายบ้าน เสียง
คนตะโกนคู่เรียกกันแหวๆ แสงไฟฉาย แสงคบไฟ
ดูบวบอยู่ที่แนวป่าทางออกหมู่บ้าน แล้วแสงไฟ
และกลุ่มคนก็ยอนผ่านมาทางชายรั้วสวนตารุ่ง

“ลุงรุ่ง ... ลุงรุ่งเอ๊ย ... นอนแล้วยังละ” เสียง
คู่เข้ามา เป็นเสียงของผู้ใหญ่บ้าน

“ยัง ... ยังไม่นอน มีอะไรกันหรือ ...” ตารุ่ง
ถือตะเกียงกระป๋องมุดเฟิงชายคาออกมาหน้าขนำ

“ไอ้น้องบ่าวป่าไม่ที่มาขอลุงเมื่อกกลางวันนะ
... ได้เรื่องแล้ว” น้ำเสียงผู้ใหญ่ตื่นๆ

“ทำไมละ ? ...” ตารุ่งคู่ถามกลับไปเสียงสั้น

“ถูกมือดีซึ่งเชือกดักกลางทางในสวนยางพลัด
มอเตอร์ไซค์รถไปทางคนไปทาง กรงนกแตกอยู่ในคู

คนเจ็บเลือดออกทั้งรูหูกรูหูทำจะไม่รอด ... นี่กำลัง
หารถเอาไปส่งโรงพยาบาลที่อำเภอ ... ยังหนุ่มแน่น
แท้ๆ ไม่น่าเลย ... สงสัยจะเป็นเพราะเมา”

ตารุ่งยึดเอวองุ้มขึ้น ตาเบิ่งมองฟ้าที่
พระจันทร์กำลังเรือแสง แก่สุดหายใจลึกๆ แล้วเดิน
กลับเข้าในชนาว่างตะเกียงกระป๋องไว้ข้างหัวนอนก้ม
ลงกราบหมอนพิมพ์ฟ้าสวดมนต์พักหนึ่ง เป่าตะเกียง
ดับแล้วล้มตัวลงนอน

เข้าแล้ว... ตารุ่งตื่นตาตื่นมาด้วยความ กระ
ปรี่กระเปร่า เสียง “ก๊วกจะเกลี้ยง ... ก๊วกจะเกลี้ยง”
ดังอยู่ที่นอกหน้าต่าง แกลนลานออกมามองหา ไอ้หัวจุก
กระโดดโลดเต้นอยู่บนกิ่งส้มโอข้างหน้า แก่ตี๊ดนี้
แปะๆ เรียบมัน ไอ้จุกร้องรับแล้วบินมาเกาะไหล่แก

ตารุ่งก้มลงหยิบโครงกรงต่อนกที่แกทิ้งไว้ได้
แคร์ขึ้นมา ... **วันนี้แกจะเหลาซี่กรง เร่งทำกรงต่อ
ไว้ต้อนรับการกลับมาของไอ้หัวจุก ...**

